

MEZINÁRODNÍ OBCHOD - úvod

Charakteristika etap mezinárodního obchodu po roku 1945

Faktory:

Politické. Rozpad koloniální soustavy a růst ekonomické váhy USA v souvislosti s angažmá v zahraniční politice

Ekonomické: zvyšování blahobytu

Institucionální: institucionální zakotvení v podobě GATT

Charakteristika etap mezinárodního obchodu po roku 1945

Postavení SSSR v mezinárodním obchodu:

- Vznik RVHP – izolace od liberalizace mezinárodního obchodu
- Plánovité obchody (hotové výrobky – vše za suroviny)

Uplatnění zájmu SSSR

Prosakování tržních cen ze „západu“

Charakteristika etap mezinárodního obchodu po roku 1945

GATT → WTO → 2007

General Agreement on Tariffs and Trade – všeobecná dohoda na clech a obchodu

KONSENSUÁLNÍ PRINCIP

Regionální dohody (USA, EU → úprava osamocení + speciální obchody)

STRATEGICKÝ FAKTOR:

MÍR → stabilita prostředí → strategicky významné lokality

General Agreement on Tariffs and Trade – všeobecná dohoda na clech a obchodu

Je mnohostranná dohoda obsahující pravidla pro řízení obchodu a pro fórum, Světovou obchodní organizaci (WTO), k jednání o obchodních záležitostech a řešení obchodních sporů mezi členy.

Všeobecná dohoda o clech a obchodu byla původně založena v rámci Bretton Woodské konference jako součást většího plánu na obnovení hospodářství po II. Světové válce.

Hlavním důvodem vzniku byla snížení překážek v mezinárodním obchodu. Toho bylo dosaženo množstvím různých dohod o snížení celních bariér, kvantitativních omezení obchodu a dotací.

GATT je tedy dohoda, nikoliv organizace.

- ***GATT byl od 1. ledna 1995 nahrazen Světovou obchodní organizací (World Trade Organization – WTO).***
- ***ČR je členem GATT od roku 1948 (Československo bylo zakládajícím členem GATT)***

ETAPY POVÁLEČNÉHO VÝVOJE „MO“

ETAPA poválečné obnovy 1945 – 1951

Korejský konflikt

Marshallův plán – poskytnutí deviz
„západu“ = nákup surovin

OEEC – distribuce Marshallova plánu –
odstranění následků války; tlak
veřejnosti → stimuly pro rozvoj průmyslu
a stavebnictví

Organization for European Economic Cooperation (OEEC),

Organization for European Economic Cooperation (OEEC)

Mezivládní hospodářská organizace. Vznikla v dubnu 1948 jako organizace koordinující rozdělování finanční pomoci Marshallova plánu. Poté, co tento úkol splnila, byla přetransformována na organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)

Marshallův plán: oficiálně Evropský program obnovy, angl. European Recovery Programme, program hospodářské pomoci USA evropským zemím v letech 1948-52. Cílem bylo hospodářsky rekonstruovat válkou zničené země a omezit vliv SSSR v Evropě

ETAPY POVÁLEČNÉHO VÝVOJE „MO“

V I. Etapě poválečného vývoje → sociální programy

Japonsko → ekonomický vzestup, alternativa proti komunismu Číny a Severní Koree.

Německo, Japonsko slouží jako nástroje proti komunismu

ETAPY POVÁLEČNÉHO VÝVOJE „MO“

II. Etapa vysokého ekonomického růstu

Růst mezinárodního obchodu 1951 – 1973

Hospodářský zázrak

Nositelé:

USA + Západ Evropy + Japonsko

Vede k otevření mezinárodního obchodu

→ poptávkový faktor mezinárodní scény

ETAPY POVÁLEČNÉHO VÝVOJE „MO“

II. Etapa vysokého ekonomického růstu

Příčiny:

- 1.) ekonomicko-historické → rezervy v oblasti růstu blahobytu (reakce na krizi 30. let)
- 2.) diferenciacie zemí v mezinárodním obchodu → socialistický experiment
rozporný vývoj rozvojových zemí

ETAPY POVÁLEČNÉHO VÝVOJE „MO“

III. Etapa MO

Etapa strukturálních krizí a adaptace (1974 – 1989)

Základem je ropný šok (1973); Arabsko-Izraelský konflikt → skokový růst ceny ropy (barel z 1,5 na 11 USD)

Dopad na ekonomickou strukturu zasáhl západní Evropu → pozitivní vliv z pohledu politiky úspor → HI-TECH

ETAPY POVÁLEČNÉHO VÝVOJE „MO“

III. Etapa MO

Vytváření státu blahobytu – budování soc. sítě prostřednictvím veřejných zdrojů.

Změny poměru ekonomických sil

Nově se rodící konkurenti – Japonsko, Jižní Korea, Latinská Amerika

Soustředění na adaptační proces, přizpůsobení se podmínkám na vnitřním trhu → KONKURENCESCHOPNOST

ETAPY POVÁLEČNÉHO VÝVOJE „MO“

IV. Etapa postupující globalizace 1990 – dosud
Posilování tržního principu:

1. Dochází k reorientaci zemí v mezinárodní dělbě práce (zánik RVHP)
2. Ekonomická sféra vlivu → ropa, plyn → bezpečnost → mezinárodní politika je dimenzí MO
3. Rozšíření EU (15 na 27) → posílení vyjednávací pozice (negociace) → společná obchodní politika → pravomoci v mezinárodním obchodu

ETAPY POVÁLEČNÉHO VÝVOJE „MO“

Postupující globalizace → omezení vlivů
WTO → kompromisy pro řešení
společných postupů v MO na
KONSENZUÁLNÍM základě

Literatura

1. Kubišta V. a kol.: Mezinárodní ekonomické vztahy, Nakl. Aleš Čeněk Praha, 2009, ISBN 978-80-7380-191-5
2. Svatoš M. a kol.: Zahraniční obchod teorie a praxe, Grada Publishing, 2009 ISBN 978-80-247-2718-0